

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

1121. Budapest, Költő u. 21.

1525. Budapest, Pf. 86.

Tel: 06/1- 391-4610

Fax: 06/1- 200-1168

www.dunaipoly.hu

SAJTÓKÖZLEMÉNY HÁTTÉRANYAG

A száraz gyepek megőrzése Közép-Magyarországon LIFE+ Nature pályázat

A pályázat célja 650 hektár, jelentős természetvédelmi értéket képviselő szárazgyep megőrzése és helyreállítása kilenc védett pályázati területen a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén.

A pályázat alapadatai:

Cím:	Száraz gyepek megőrzése Közép-Magyarországon
Forrás:	Európai Unió LIFE+ Nature program
Időtartam:	2013. szeptember 1. – 2018. augusztus 31.
Teljes költségvetés:	1.978.121 €
EU támogatás:	1.483.590 € (75%)
Társfinanszírozó:	Földművelésügyi Minisztérium, 456.031 €
Pályázó:	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

A pályázat bemutatása:

A természetvédelmi munkák megközelítőleg 650 hektárnyi Natura 2000 területet érintenek, az alábbi kilenc helyszínen:

- Epöli szarmata vonulat
- Debegió-hegy
- Érd-tétényi plató
- Felső-Tápió (Szentmártonkáta)
- Alsó-Tápió és patak völgyek (Tápiósági földvár)
- Gödöllői-dombság (Domonyvölgy és Küdői-hegy)
- Gödöllői-dombság peremterületei

Három, az Európai Unióban kiemelt jelentőségű, veszélyeztetett élőhelyet állítunk helyre, ezek az alábbiak:

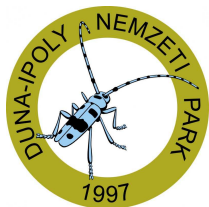
- Pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők
- Síksági pannon löszgyepek
- Pannon homoki gyepek

Legfőbb problémák és kezelésük:

Az őshonos cserjefajok terjedése által a száraz gyepek **spontán beerdősülésének** a folyamata (természetesnek tekinthető), amely az utóbbi évtizedekben a földhasználatban történt drasztikus változások miatt (megfogyatkozott legelő állatállomány, csökkent a kaszált területek nagysága) lett veszélyeztető tényező. Sürgős beavatkozásokkal, első lépésként a további cserjésedés megakadályozásával, megállítható ezeknek az igen értékes élőhelyeknek a zsugorodása, eltűnése. E célból közel 120 hektáron történik gépi és kézi cserjeirtás a pályázati területeken.

Négy pályázati területen **gyeprekonstrukciós beavatkozásokat** fogunk végrehajtani a megsemmisült vagy igencsak lerontott gyepterületeken, a korábbi állapotok visszaállítására. Folyamatos botanikai és zoológiai monitorin tevékenység által figyelemmel kísérjük a beavatkozás sikerességét, hatását az élővilágra.

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

1121. Budapest, Költő u. 21.

1525. Budapest, Pf. 86.

Tel: 06/1- 391-4610

Fax: 06/1- 200-1168

www.dunaipoly.hu

A gyepek állapotát, fajkészletét, fennmaradását veszélyeztető jelentős probléma az **invazív növényfajok terjedése**. Főként a feketefenyő, vagy például a selyemkóró által „fertőzöttek” a területek. A lágyszárú és fás szárú invazív növényfajoktól a tervek szerint kb. 80 hektáron tisztítjuk meg a száraz gyepeket.

Számos gyepterület esetében a **kedvezőtlen emberi hatások** jelentik a egyik fő problémát, ilyenek az illegális személtelakók, illegális utak a védett területeken, engedély nélküli homokbányák, stb.

A természetvédelmi kezelést, megőrzést tovább nehezítik a **földterületek kedvezőtlen tulajdoni viszonyai**, amely Magyarországon számos gazdasági, történelmi okra vezethető vissza. Megoldást jelent a védendő területek megvásárlása a természetvédelem számára, ám a zavaros tulajdoni viszonyok és olykor nehézkes közös nevezőre jutás lassítja a folyamatot. A természetvédelem számára megvásárolt területek kiküszöbölhető a további nagyarányú terület beépítések káros hatása is és a vonalas létesítmények által okozott élőhely feldarabolódás.

Természetvédelmi célú beavatkozások:

Cserjeirtás; invazív fajok visszaszorítása a területről mechanikai úton és vegyszer használatával, alacsony környezeti terhelést okozva; gyeprekonstrukciós munkálatokkal az élőhelyek helyreállítása; az illegális személtelakók/utak/homokbányák felszámolása és a területek lezárása az ilyen célú forgalom elől.

Szemléletformálás, ismeretterjesztés, társadalmi párbeszéd:

Lakossági fórumok szervezésével az érintett területen élőket, gazdálkodókat informáljuk mind a természetvédelmi beavatkozások céljairól, módszereiről, hasznáról, mind a jövőben a kialakult kedvező állapotok fenntartása érdekében a pályázati területek kezelési lehetőségeiről, amelyekbe szeretnénk támogatni a bekapcsolódásukat.

Röviden a szárazgyepekről...

A száraz gyepek egy összefoglaló megnevezése a sok szempontból különböző, sokféle vegetációtípusnak.

A természetes és természetközeli szárazgyep területek természetvédelmi, gazdálkodási szempontból nagyon fontos élőhelyek, amelyek az évezredek tájhasználat során alakultak ki. Jelenkori nagy kiterjedésüket kezdetben a nagyarányú erdőirtásnak, majd az ezt követő legeltetéses állattartás hatásának köszönhetjük. Területi arányuk napjainkban visszaszorulóban van, ez a folyamat főként a művelési módokban történt változások, a túllegettetés és a melioráció hatásának tudható be.

Természetvédelmi szempontból igen nagy értéket képviselnek. Számos botanikai, zoológiai, vegetáció térképezési, stb. kutatás eredményei támasztják alá a biológiai sokféleség megőrzésében betöltött kiemelkedő szerepüket: pl. a száraz gyepekben fordulnak elő a legértékesebb maradvány növénypopulációk és bennszülött növény fajok hazánkban. Számos szárazgyep állomány kizárólag hazánkban előforduló, védendő társuláshoz tartozik. Védelmük érdekében mindenképpen elkerülendő a további fragmentálódásuk, fajkészletük és szerkezetük leromlása. Ezek a hatások a túlzott műtrágya használatnak, a vegyszeres növényvédelem előtérbe kerülésének és a gazdasági célú gyepek felülvetéseknek „köszönhetőek” nagyrészt. Kedvező gazdálkodási forma a száraz gyepeken a megfelelő módon (pl. ügyelve a kaszálási időszakokra, a túllegettetését elkerülve) történő kaszálás és legeltetés (a fátlan állapot megtartását és a terület fajdiverzitásának megőrzését teszik lehetővé).

